

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 22 czerwca 2022 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych
innych ustaw**

(druk nr 739)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw przewiduje:

- 1) zniesienie instytucji dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego, jednego z organów nadzoru górniczego wskazanych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz likwidację Specjalistycznego Urzędu Górniczego,
- 2) dodanie w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przepisów zawierających definicje określeń: „odkrywka”, „kopalnia” oraz „przodek”.

W dotychczasowym stanie prawnym, zgodnie z art. 164 Prawa geologicznego i górniczego, organami nadzoru górniczego są Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych oraz dyrektor Specjalistycznego Urzędu Górniczego.

Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy, zmieniająca się organizacja podziemnych zakładów górniczych, wynikająca z likwidacji kopalń, ograniczyła ilość obiektów, urządzeń i instalacji objętych nadzorem i kontrolą dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego.

Biorąc to pod uwagę, zaproponowano zniesienie stanowiska dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego oraz likwidację obsługującego go urzędu. Kompetencje dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego przejmie Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

Ponadto, na podstawie art. 167 ust. 5a i 5b Prawa geologicznego i górnictwa, w sprawach organizacyjno-finansowych, w tym w sprawach z zakresu prawa pracy, Wyższy Urząd Górniczy wraz z okręgowymi urzędami górnictwa będzie stanowił jednostkę organizacyjną o nazwie „Wyższy Urząd Górniczy”, w której zadania przewidziane w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej dla dyrektora generalnego urzędu ma wykonywać dyrektor generalny Wyższego Urzędu Górniczego.

Na podstawie zawartych w ustawie przepisów przejściowych, decyzje i postanowienia wydane przez dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego pozostaną w mocy, a sprawy wszczęte przez dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy będą się toczyć przed Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego.

Pracownicy, którzy do dnia wejścia w życie ustawy wykonywali obowiązki służbowe w Specjalistycznym Urzędzie Górniczym, oraz pracownicy, którzy wykonują obowiązki służbowe w okręgowych urzędach górnictwa, staną się pracownikami Wyższego Urzędu Górniczego.

Nowelizacja ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, polegająca na dodaniu w niej definicji określeń: „odkrywka”, „kopalnia” oraz „przodek”, ma zapobiec wątpliwościom interpretacyjnym dotyczącym sposobu obliczania okresów pracy w kopalniach siarki lub węgla brunatnego przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został wniesiony przez Radę Ministrów w dniu 22 kwietnia 2022 r. (druk sejmowy nr 2022).

Jego pierwsze czytanie miało miejsce na posiedzeniu Sejmu, a następnie projekt skierowano do Komisji do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych. *W drugim czytaniu posłowie zgłosili do projektu 4 poprawki, spośród których poparcie znalazła jedna.*

Za przyjęciem ustawy głosowało 436 posłów, przy 4 głosach przeciw i 6 głosach wstrzymujących się.

III. Uwagi szczegółowe

1. W art. 2 w pkt 1 noweli zaproponowano dodanie do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych art. 50ba stanowiącego, że ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) kopalni – oznacza to zakład górniczy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze;
- 2) odkrywce – oznacza to odkrywkowy zakład górniczy.

Zgodnie z § 150 Zasad techniki prawodawczej, jeżeli dane określenie ma być używane w jednym znaczeniu w obrębie całej ustawy lub innego aktu normatywnego albo całej jednostki systematyzacyjnej danego aktu, jego definicję zamieszcza się odpowiednio w przepisach ogólnych tego aktu albo w przepisach ogólnych danej jednostki systematyzacyjnej. Jeżeli natomiast dane określenie ma być używane w ustalonym znaczeniu tylko w obrębie zespołu przepisów, jego definicję zamieszcza się w bezpośrednim sąsiedztwie tych przepisów.

Analizowany przepis jest sprzeczny z przytoczoną dyrektywą Zasad techniki prawodawczej. Z jednej strony został on umieszczony w rozdziale 3a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Emerytury górnicze”, co sugeruje, że ma mieć zastosowanie do pojęć stosowanych w tej jednostce systematyki.

Z drugiej strony, użycie określenia „ilekroć w ustawie jest mowa o” oznacza, że definicje pojęć kopalnia oraz odkrywka obejmują całą ustawę o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w takiej sytuacji powinny zostać zamieszczone w jej art. 4 zawierającym słownik określeń w niej używanych (tym bardziej, że zarówno „kopalnia” jak i „odkrywka” pojawiają się w przepisach poprzedzających dodawany art. 50ba).

Dodatkowo, przepis ten jest niekonsekwentny. O ile bowiem „kopalnia” została zdefiniowana poprzez odesłanie do definicji zawartej w Prawie geologicznym i górniczym, o tyle określenie „odkrywkowy zakład górniczy” nie zostało w żaden sposób doprecyzowane, podczas gdy chodzi jak się wydaje o to pojęcie w znaczeniu, w jakim używa się go w tejże ustawie.

Propozycja poprawki ma charakter alternatywny, w zależności od tego, jaka była intencja ustawodawcy.

Propozycja poprawki

w art. 2 w pkt 1, w art. 50ba:

- a) we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „w ustawie” zastępuje się wyrazami „w niniejszym rozdziale”,*
- b) w pkt 2 po wyrazie „górnicy” dodaje się wyrazy „w rozumieniu przepisów ustawy, o której mowa w pkt 1”.*

Albo

1) w art. 2:

a) przed pkt 1 dodaje się pkt... w brzmieniu:

„...”) w art. 4:

a) po pkt 4a dodaje się pkt 4b i 4c w brzmieniu:

„4a) kopalnia –zakład górniczy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2021 r. poz. 1420 i 2269 oraz z 2022 r. poz. ...);

4b) odkrywka –odkrywkowy zakład górniczy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze;”,

b) skreśla się pkt 1.

Maciej Telec

Główny legislator